

Врз основа на член 36, став 1, точка 15 од Законот за локална самоуправа („Службен весник на РМ“ бр. 05/02) и член 23, точка 14 од Статутот на Општина Кичево („Службен гласник на Општина Кичево“ бр.5/2013), а по предлог на Градоначалникот на Општина Кичево, Советот на Општина Кичево, на седницата одржана на _____ год., донесе:

ПРОГРАМА

за празници и одбележување на јубилејни настани и значајни датуми во Општина Кичево за 2025 година

I. Вовед

Програмата за празници и одбележување на јубилејни настани и значајни датуми во Општина Кичево за 2025 година има за цел да ја одрази и прослави богатата културна, етничка и верска разновидност на нашата заедница. Вклучувајќи редица активности низ целиот годишен период, целите да ги зајакнеме врските меѓу заедниците, да промовираме толеранција и разбирање, како и да ги зачуваме и развиваме нашите ценети традиции. Овие настани обезбедуваат можности за нашите граѓани да се вклучат активно во културниот и социјалниот живот на општината, придонесувајќи за хармонична коекзистенција и за општ развој на нашето општество.

II. Целите на Програмата

1. Промоција на коекзистенцијата и толеранцијата

- Да ги поттикнеме почитувањето и разбирањето меѓу различните етнички и верски заедници.
- Да создадеме простор каде граѓаните можат да ги споделат и да ги ценат културите и традициите едни на други.

2. Зачувување и развој на локалната култура и традиции

- Да ги зачуваме и промовираме културното наследство на нашата заедница, вклучувајќи го јазикот, музиката, валетите и традиционалните обичаи.
- Да ги поттикнеме младите генерации да ги познаваат и продолжат нашите традиции.

3. Ангажман на заедницата

- Да ги поттикнеме активното учество на граѓаните во културните и социјалните активности.
- Да ги зајакнеме чувството на припадност и солидарност во заедницата.

4. Едукација и свесност

- Да обезбедиме едукативни можности кои промовираат важноста на културната разновидност и толеранцијата.
- Да го зголемиме свеста за историјата и придонесите на различните заедници.

5. Промоција на општината

- Да ја претставиме Општина Кичево како модел на хармонична коекзистенција и културна разновидност.
- Да привлечеме посетители и туристи преку нашите уникатни фестивали и манифестации.

6. Економски развој на локалниот пазар

- Да ги поддржиме локалните бизниси и занаетчији преку панаири и трговски активности за време на настаните.
- Да создадеме можности за инвестиции и економска соработка.

7. Поддршка на младите и едукацијата

- Да ги поттикнеме младите да учествуваат во културните и едукативните активности.
- Да ги развиеме креативните и артистичките вештини на децата и младите.

8. Соработка меѓу институциите и организациите

- Да ги зајакнеме врските меѓу образовните, културните, верските институции и невладините организации.
- Да промовираме партнерства кои придонесуваат за одржлив развој на заедницата.

III. Празници и значајни датуми

Месец Јануари

7 Јануари (Вторник): Божиќ на Православните

Краток опис Божиќот на Православните е едно од најсветите и најважни празници за православните верници. Овој ден ги потсетува на раѓањето на Исус Христос, Спасителот во православниот верувачки систем. Прославите започнуваат со посебни литургија во полноќ или во раниот јантар во православните цркви, каде верниците се собираат да учествуваат во верски служби исполнети со химни, молитви и читања од Светите Писани. Семејствата обично се собираат за да го прослават празникот со традиционални јадења, споделувајќи љубов и радост меѓу себе. Во многу места, е традиција да се посетуваат блиските роднини и пријатели, разменувајќи честитки и симболични подароци.

Активности:

- Верски церемонии во локалните цркви.
- Градоначалникот на Општината им испраќа на православните верници честитки.

Предвидена сума (во денари): 100.000

19 Јануари (Недела): Водици

Краток опис Водици, познато и како Епифанија, е важен празник за православните верници во Северна Македонија и ширум светот. Овој ден ги потсетува на крштевањето на Исус Христос во јорданската река од Свети Јован Крстител и појавувањето на Светата Троица: Бог Отец, Синовито и Светиот Дух. Прославите симболизираат духовното прочистување, прерастанјето и благословувањето на водата.

Активности:

- Организација на традиционалниот ритуал за хврднување на Крстот во вода (река, езеро или воден резервоар).
- Организација на ритуалот каде што верниците се навлегуваат во вода за да го издвојат Крстот; личноста која го најде Крстот се верува дека ќе има здравје и среќа во текот на годината.

Предвидена сума (во денари): 60.000

Месец Февруари

17 Февруари: Ден на независноста на Косово

Краток опис Денот на независноста на Косово потсетува прогласувањето на независноста на Косово на 17 февруари 2008 година. Овој ден има посебно значење за албанскиот заеднички народ во регионот, симболизирајќи амбициите за слобода, демократија и самоуправа. Прославите ја истакнуваат културната и историската врска меѓу албанскиот народ во Косово и тој во Северна Македонија, особено во општините со албанска популација како Кичево. Овој ден служи за зајакнување на чувството на солидарност и за промоција на вредностите на мирот и соработка во регионот.

Активности:

- Церемонии за споменување и празнување.
- Честитки од Градоначалникот на Општината за денот, истакнувајќи пријателските врски и соработката меѓу Општината Кичево и институциите во Косово.

Предвидена сума (во денари): 60.000

Месец Март

7 Март: Ден на Учителот и Албанска школа

Краток опис Денот на Учителот и Албанска школа потсетува отворањето на првата албанска школа на 7 март 1887 година во градот Корча, историски момент за образованието и културата на албанскиот народ. Овој ден ги почитува првите напори за образование на децата на албански јазик, зачувувајќи го и развивајќи го националниот идентитет. Активностите вклучуваат церемонии во

школите, каде учениците и учителите го прославуваат заедно со културни програми, рецитирање, песни и други културни изведби.

Активности:

- Раздавање на благодарности за најдобрите учители, едукатори и ученици.
- Организација на културен програм каде учениците ја изведуваат нивната музика и рецитации; најдобри перформанси се наградуваат.
- Организација на академија за спомнување на учителот Сулјман Елези.

Предвидена сума (во денари): 150.000

24 Март: Денот на соединувањето на руралните општини во една територијална единица – соединета Општина Кичево

Краток опис Со измената на Законот за Локална самоуправа, на Општина Кичево и се приклучија општините Зајас, Другово, Вранештица и Осломеј, што значи дека сега имаме нова реалност во организацијата на единицата за локална самоуправа. Во согласност со ова, но и со зачувувањето на овие важни моменти за жителите на нашата општина, сметам дека е важно за нас сите, како предлог, да се обележи и датумот 24 МАРТ, како ден кога официјално се случи спојувањето на 4-те рурални општини со Општина Кичево.

Активности:

- Организација на некоја трибина во која ќе биде опишана историјата на развојот на Општина Кичево до 2025 година

Предвидена сума (во денари): 30.000

30 Март: Фит’р Бајрам

Краток опис Фитр Бајрам, познат и како Големиот Бајрам, го означува завршувањето на светиот месец Рамазан за муслиманите. За време на Рамазан, верниците постат од зора до залез на сонцето, фокусирајќи се на молитва, духовна рефлексива и милостина. Фитр Бајрам е празник на радост и благодарност, каде што верниците учествуваат во Бајрам намаз во локалните џамии и ги посетуваат семејствата и пријателите. Традиционално, помагаат на сиромашните давајќи садака фитри, форма на милостина која обезбедува дека сите имаат можност да прослават.

Активности:

- По завршувањето на месецот Рамазан, се организира прием од страна на Градоначалникот на Општината за клериците и муслиманските верници.
- Порака со честитка до сите муслимански верници.

Предвидена сума (во денари): 100.000

Месец Април

8 Април: Ден на Ромите

Краток опис Денот на Ромите ја создава комуникацијата на Ромите, културата, историјата и придонесите на ромскиот народ во Северна Македонија. Овој ден има за цел да ја зголеми свеста за предизвиците и дискриминацијата со кои се соочуваат ромската заедница. Во овој ден се организираат културни активности како музички концерти, изложби на уметност, семинари и дискусии кои ја промовираат интеграцијата, толеранцијата и почитувањето на културната разновидност. Ова е можност за да се признава и ценат богатството на ромските традиции, вклучувајќи ја музиката, јазикот и занаетчиството.

Активности:

- Културни настани кои ја промовираат културата и традициите на ромите, со музички и артистички изведби.

Предвидена сума (во денари): 120.000

20 Април (Понеделник): Православен Велигден

Краток опис Православниот Велигден е најважниот празник во православниот литургиски календар, кој потсетува на воскреснувањето на Исус Христос по неговото распнување. Прославите започнуваат со Велика Недела, серија на верски служби кои рефлектираат за страдањата и жртвата на Христос. На Велигденската ноќ, верниците се собираат во црквата за литургијата на полноќ, каде се запалуваат свеќи како симбол на светлината на воскреснувањето. Семействата ја следат традицијата на бојадисување на велигденските јајца, обично во црвена боја, кои симболизираат живот и воскреснување и подготвување на традиционална храна. Овој празник е време за духовна рефлексija, радост и семеен собир.

Активности:

o Верски церемонии во локалните цркви.

o Порака со честитка од Градоначалникот на Општината за православните верници.

Предвидена сума (во денари): 60.000

23 Април (Среда): Меѓународен ден на книгата

Краток опис Меѓународниот ден на книгата и авторските права, прогласен од УНЕСКО, има за цел да ја промовира читачката култура, издаваштвото и заштитата на авторските права. Овој ден поттикнува луѓето ширум светот да го откријат задоволството од читањето и да ги почитуваат придонесите на писателите. Активностите може да вклучуваат саеми на книги, јавни читања, средби со автори, литературни конкурси и едукативни програми во училиштата и библиотеките. Тоа е можност за поттикнување на културата на читање, поддршка на издавачката индустрија и промоција на образованието.

Активности:

о Организирање на саеми на книги, јавни читања и активности што поттикнуваат читање кај младите.

Предвидена сума (во денари): 100.000

Месец Мај**9 Мај: Ден на Европа**

Краток опис Денот на Европа, кој се прославува на 9 мај, ја одбележува годишнината од Декларацијата на Шуман во 1950 година, која го постави темелот за создавањето на Европскиот Сојуз. Овој ден го симболизира мирот и единството во Европа и е можност за промовирање на европските вредности како демократија, човековите права и солидарност. За заедницата Кичево, прославата на Денот на Европа ја истакнува посветеноста кон европската интеграција и важноста на културната разновидност и соработка во регионот.

Активности:

- Едукативни настани во школите:
 - Организација на лекции и презентации за историјата на Европскиот Сојуз, неговите институции и придобивките од европската интеграција.
 - Дебати и дискусии меѓу учениците за теми како европската државјанство, демократијата и човековите права.
 - Конкурси есеи и постери со теми поврзани со Европа и нејзините вредности.

Предвидена сума (во денари): 30.000

23 Мај: Национален Ден на Власите

Краток опис Националниот Ден на Власите се прославува на 23 мај и ја одбележува историјата, културата и придонесите на влашкиот народ во Северна Македонија. Овој ден е можност за промовирање на зачувувањето на јазикот, традициите и културниот идентитет на власите. Во Општина Кичево, прославата на овој ден придонесува кон збогатувањето на културниот мозаик на нашата заедница и зајакнување на толеранцијата и коекзистенцијата меѓу заедниците.

Предвидена сума (во денари): 30.000

24 Мај (Сабота): "Свети Кирил и Методиј" - Ден на Словенските Учители

Краток опис Овој ден ги почитува Свети Кирил и Методиј, византиските мисионери од IX век, кои ја создале глаголицата, предтеча на кирилицата. Тие биле испратени на мисионерска работа за да го шират христијанството и културата меѓу словенските народи, преведувајќи ги светите списи на

словенски јазик. Нивниот придонес во развојот на јазикот, литературата и културата на словенските народи е извонреден. На овој ден се организираат културни и едукативни активности, вклучувајќи конференции, изложби и уметнички програми кои ја вреднуваат нивната наследеност и важноста на образованието.

Активности:

- Едукативни и културни настани кои го почитуваат придонесот на Свети Кирил и Методиј во словенската култура.

Предвидена сума (во денари): 50.000

Месес Јуни

1 Јуни: Меѓународен ден на децата

Краток опис Меѓународниот ден на децата е глобален празник кој ја слави детската популација и промовира нивната благосостојба. Овој ден ги нагласува важноста на правата на децата, образованието, здравјето и нивниот развој во безбеден и поддржувачки амбиент. Во Општина Кичево, овој празник нуди можност за вклучување на децата во забавни и едукативни активности, засилувајќи ја чувството на заедница и солидарност.

○ **Уметничка и музичка програма:**

- Музички перформанси и танци од учениците од локалните училишта, танцови клубови и уметнички групи.
- Презентации на таленти каде децата можат да ги покажат своите вештини во пеење, танцување, рецитирање или музички инструменти.

Предвидена сума (во денари): 150.000

6 Јуни (Петок): Курбан Бајрам

Краток опис Курбан Бајрам, познат и како Малиот Бајрам, е еден од двата главни празници во Исламот и ја симболизира верата и послушноста кон Бога. Празникот потсетува на историјата на Пророкот Ибрахим и неговата спремност да го жртвува својот син како акт на послушност кон Бога, пред да го замени со жртва (животно). Муслиманските верници го извршуваат обредот на курбанот, жртвујќи животно (обично овца, крава или коза) и го делат месото со семејството, пријателите и сиромашните. Денот започнува со Бајрам намаз во џамија, а потоа следат семејни посети, подароци и хуманитарни дејствија.

Активности:

- Организирање на хуманитарни активности и распределба на помош за семејства во нужда. Порака на честитка за муслиманските верници.

Предвидена сума (во денари): 60.000

10 Јуни: Јубилеј на Призренската Лига

Краток опис Призренската Лига, основана на 10 јуни 1878 година, беше политичка и воена организација која имаше за цел заштита на албанските територии и промовирање на автономија во рамките на Османлиската империја. Овој настан е значаен за националната историја на Албанија, бидејќи означува почеток на организираното движење за националните и територијалните права на Албанците.

Предвидена сума (во денари): 100.000

Месец Август

2 Август: Ден на Републиката – Илинден

Краток опис 2 август го одбележува Денот на Републиката, познат како Илинден, национален празник во Северна Македонија кој ги потсетува на два важни историски настани: Илинденското востание од 1903 година против Османлиското Царство и првото заседание на АСНОМ (Антифашистичкиот совет за народно ослободување на Македонија) во 1944 година за време на Втората светска војна. Овој ден симболизира борбата за слобода, независност и создавање на македонската држава.

Предвидена сума (во денари): 100.000

Месец Септември

3 Септември: Денот на првото училиште на албански јазик на територијата на Кичевско од 1945 година

Краток опис Основното училиште во село Србица, ООУ „Ѓерѓ Кастриоти Скендербег“, има посебна историја во споредба со другите училишта во Кичевскиот округ и пошироко, бидејќи е првото училиште на албански јазик на територијата на Кичево од 1945 година. Во тој период наставата се реализирала како петгодишна, потоа како седумгодишна, потоа како осмогодишна, а сега функционира како деветгодишна.

Активности:

- Училишна програма, како и монографија за самото училиште.

Предвидена сума (во денари): 60.000

8 Септември: Ден на независноста на Северна Македонија

Краток опис Овој ден го одбележува прогласувањето на независноста на Северна Македонија од Југославија на 8 септември 1991 година, по референдумот на народот. Тоа е национален празник што се однесува на важноста на независноста, суверенитетот и националниот идентитет. Прославите вклучуваат официјални церемонии, паради, концерти, изложби и спортски активности.

Овој ден е кога граѓаните се обединуваат за да ја прослават историјата и културата на земјата, промовирајќи единство и со-живот меѓу сите етнички и верски заедници.

Активности:

- Заеднички прослави со културни и уметнички активности што го промовираат единството и со-животот меѓу заедниците.

Предвидена сума (во денари): 60.000

11 Септември: Денот на ослободување на градот Кичево

Краток опис На 11 септември 1943, стана првоослободениот град во Македонија. Ова е првото ослободување на Кичево кое во наредните месеци уште неколку пати ќе биде окупирано и ослободувано. Тука, во Кичево, беше родена слободна Македонија, земја на рамноправните и слободољубиви луѓе. Овој значаен датум симболизира историска пресвртница за локалната заедница и заслужува официјално одбележување како дел од Програмата.

Активности:

- Положување цвеќе на Спомен - костурницата на паднатите борци во Китино Кале, културни манифестации.

Предвидена сума (во денари): 30.000

23 Септември: Денот на започнување со работа на првото училиште на македонски јазик во село Подвис

Краток опис Ова е историски ден за македонското образование, бидејќи на овој датум: започнала наставата на првото училиште на македонски јазик во селото Подвис, Кичево. Првиот учител бил Василко Ристески-Лазароски, кој со голема посветеност и визија го поставил темелот на образованието на мајчин јазик. Наставата, организирана во време на Втората светска војна, претставувала храбар чекор во борбата за зачувување на македонскиот јазик, култура и идентитет. Овој ден симболизира почеток на нова ера за македонскиот народ, која ја отвори вратата кон современо и национално образование. Затоа, 23 септември се одбележува како значаен ден во македонската историја, кој потсетува на важноста на образованието и јазикот како столбови на националната идентификација и културното наследство.

Активности:

- Историски трибини, изложби, работилници или училишни програми, планинарски марш до Првото училиште на македонски јазик.

Предвидена сума (во денари): 30.000

28 Септември: Национален ден на Бошњаците

Краток опис Националниот ден на Бошњаците се одбележува на 28 септември и потсетува на важноста на бошњачката заедница во Северна Македонија. Овој ден ја слави културата, историјата и придонесите на Бошњаците во општеството, промовирајќи ја заштитата на нивниот национален идентитет, јазик и традиции. Во Општина Кичево, одбележувањето на овој ден е можност за зајакнување на врските меѓу заедниците и за промовирање на толеранцијата и соживотот.

Предвидена сума (во денари): 30.000

Месец Октомври

11 Октомври: Ден на Народното востание

Краток опис 11 октомври го одбележува Денот на Народното востание во Северна Македонија, потсетувајќи на почетокот на востанието против фашистичката окупација за време на Втората светска војна во 1941 година. Овој ден симболизира отпорот и борбата за слобода на македонскиот народ и придонесува во антифашистичката наследство на земјата.

Предвидена сума (во денари): 60.000

Месец Ноември

22 Ноември (Сабота): Ден на Азбуката на Албанскиот Јазик

Краток опис Денот на Азбуката на Албанскиот Јазик потсетува на Конгресот во Битола, кој се одржал од 14 до 22 ноември 1908 година, каде што албанските интелектуалци ја утврдиле стандардизацијата на алфабетот на албанскиот јазик. Ова беше историски момент во консолидирањето на националниот и културниот идентитет албански, олеснувајќи го образованието и комуникацијата на мајчиниот јазик. На овој ден се организираат културни активности, научни семинари, изложби и уметнички програми кои го слават јазикот, литературите и културата на Албанија. Овој празник го истакнува значењето на јазикот како основен елемент на идентитетот и националната солидарност.

Активности:

- Културни и образовни настани кои го слават албанскиот јазик и култура.
- Семинари, изложби и уметнички активности.

Предвидена сума (во денари): 120.000

28 Ноември: Ден на Албанското Знаме

Краток опис Денот на Знамето, или Денот на Независноста, потсетува на прогласувањето на независноста на Албанија од Османлиското Царство на 28 ноември 1912 година во Влора од страна на Исмаил Кемали и другите албански патриоти. Ова е еден од најважните национални празници за

Албанците каде и да се наоѓаат. Прославите вклучуваат подигнување на националното знаме, официјални церемонии, концерти, паради и културни активности. Денот служи за оценување на жртвите на претците и за промовирање на патриотизмот, единството и националната гордост.

Активности:

- Церемонии и активности кои го почитуваат овој важен ден за албанската заедница.

Предвидена сума (во денари): 150.000

Месец Декември

21 Декември (Недела): Ден на Образованието на Турски Јазик

Краток опис Овој ден го одбележува започнувањето на образованието на турски јазик во Северна Македонија, признавајќи ја важноста на зачувувањето и развојот на турскиот јазик и култура во земјата. Прославите вклучуваат образовни и културни активности како што се панаѓури на книги, конференции, уметнички програми и театарски претстави на турски јазик. Овој ден има за цел да го промовира образованието на мајчиниот јазик, да поттикне интеграцијата на турската заедница и да го збогати културниот диверзитет на земјата. Активностите придонесуваат за зачувување на културниот идентитет и за изградба на толерантно и инклузивно општество.

Активности:

- Образовни и културни настани за турската заедница, кои го промовираат нивниот јазик и култура.

Предвидена сума (во денари): 100.000

IV. Извори на финансирање

Финансирањето на програмата ќе се обезбеди преку следните извори:

- **Општински буџет:** Главните средства ќе бидат алоцирани од буџетот на Општината Кичево.
- **Донации и грантови:** Аплицирање за грантови од меѓународни организации, амбасади и институции кои ја поддржуваат родовата еднаквост.
- **Партнерства со приватниот сектор:** Соработка со локални бизниси за спонзорства и финансиска поддршка.
- **Проекти за соработка:** Учество во национални и регионални проекти кои обезбедуваат финансирање за иницијативи за родова еднаквост.

V. Преодни и завршни одредби

Оваа Програма влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објавува во „Службен гласник на Општина Кичево“.

Бр. _____
_____._____.2025
Кичево

СОВЕТ НА ОПШТИНА КИЧЕВО
Претседател,
Skender Xhabiri
